

Zmluvy o rozdiel (CFD)

Hlavné body

- *Zmluvy o rozdiel (CFD) sú komplexné produkty a nie sú vhodné pre všetkých investorov.*
- *Neobchodujte s peniazmi, ktoré si nemôžete dovoliť stratiť. Mohli by ste prísť o oveľa viac ako len o svoju počiatočnú investíciu.*
- *O obchodovaní s CFD by ste mali uvažovať, iba ak:*
  - *máte rozsiahle skúsenosti s obchodovaním na nestálych trhoch,*
  - *v plnej miere rozumiete, ako fungujú, vrátane všetkých súvisiacich rizík a nákladov,*
  - *ste si vedomý toho, že čím väčší je pákový efekt, tým vyššie je riziko,*
  - *chápate, že vaša pozícia môže byť zatvorená bez ohľadu na to, či súhlasíte, alebo nie s rozhodnutím poskytovateľa zavrieť vašu pozíciu,*
  - *máte dostatok času na aktívne spravovanie svojich investícií.*

Prečo vydávame toto upozornenie ?

Pretrvávajúcim vplyvom finančnej krízy je to, že je náročné dosiahnuť čo i len priemernú návratnosť investícií. V snahe zvýšiť návratnosť mnoho investorov uvažuje o investovaní do komplexných produktov, ktoré ponúkajú možnosť obchodovania s „pákovým efektom“, ako sú napríklad „zmluvy o rozdiel“ (contract for difference - CFD).

Zmluvy o rozdiel (CFD) sú vhodné len pre profesionálnych klientov alebo pre veľmi skúsených retailových investorov, ktorí tomuto produktu rozumejú. Napriek tomu sú CFD ponúkané aj neskúseným retailovým (drobným) klientom. Takáto reklama môže inzerovať potenciálne zisky spôsobom, ktorý plne nevysvetľuje súvisiace riziká alebo im neprikladá dostatočnú dôležitosť.

Poskytovatelia CFD môžu s cieľom prilákať vás ako nového klienta ponúkať „peniaze na začiatok

zdarma“, dary, zľavy na poplatky alebo zaškolenie do obchodovania. Toto je často len marketingový trik, ktorý vás má prilákať k špekulovaniu so zmluvami CFD. Nezabúdajte, že CFD niekedy ponúkajú aj subjekty, ktorým nebolo udelené povolenie, alebo neregulované subjekty.

Všeobecne platí, že nákupy a predaje CFD, obzvlášť tie vykonávané on-line, nie sú spojené s investičným poradenstvom. To znamená, že vy ako retailový investor ste zodpovedný za svoje obchodné rozhodnutia. Poskytovateľ CFD, ktorému bolo udelené povolenie, a regulovaný poskytovateľ CFD sa však musí presvedčiť, že obchodovanie s CFD je pre vás vhodné a že ste si vedomý súvisiacich rizík. Nie všetci poskytovatelia produktov CFD to však robia.

CFD sú komplexné produkty, obvykle používané na špekulatívne účely, a môžu byť obzvlášť náročné na pochopenie.

Čo je CFD ?

CFD je dohoda medzi „kupujúcim“ a „predávajúcim“ o výmene rozdielu medzi súčasnou cenou podkladového aktíva (akcie, meny, komodity, indexy a pod.) a jeho cenou v čase uzavretia zmluvy.

CFD sú produkty s pákovým efektom, ktoré umožňujú vstup na trhy pri zložení len nízkej marže („depozitu“) z celkovej hodnoty daného obchodu. CFD tiež umožňujú investorom využiť rast cien podkladových aktív (zaujatím „dlhodobých pozícií“) alebo ich pokles (zaujatím „krátkodobých pozícií“).

Po uzavretí zmluvy dostanete alebo zaplatíte rozdiel medzi zatváracou hodnotou a otváracou hodnotou CFD a/alebo podkladového aktíva/podkladových aktív. Ak je rozdiel plusový, poskytovateľ CFD vám zaplatí. Ak je rozdiel mínusový, musíte poskytovateľovi CFD zaplatiť vy.

Hoci sa CFD môžu zdať podobné bežným investíciám, ako sú napríklad akcie, v skutočnosti sú veľmi odlišné, pretože nikdy skutočne nekupujete alebo nevlastníte podkladové aktívum CFD.

Príklad fungovania CFD

Domnievate sa, že kótovaná akcia (akcia A) je podhodnotená a že jej cena porastie. Rozhodnete sa teda kúpiť 4 000 CFD akcie A za cenu 10 EUR za jednu CFD. Vaša „pozícia“ je preto 40 000 EUR (4 000 x 10 EUR). V skutočnosti však nezaplatíte 40 000 EUR: suma, ktorú zaplatíte, závisí od marže požadovanej poskytovateľom CFD. Ak poskytovateľ CFD požaduje napríklad maržu 5 %, bude vaša minimálna počiatková platba 2 000 EUR (40 000 EUR x 5 %). Návratnosť tejto počiatkovej platby bude potom závisieť od ceny, za ktorú sa bude s akciou A obchodovať v čase, keď sa rozhodnete zatvoriť svoju pozíciu (t. j. v momente, keď predáte CFD).

Cena akcie A	Návratnosť akcie A	Zisk/strata investora	Návratnosť pre investora
7.5€	-25%	-10000€	-500%
9.0€	-10%	-4000€	-200%
9.5€	-5%	-2000€	-100%
9.9€	-1%	-400€	-20%
10.0€	0%	0€	0%
10.1€	1%	400€	20%
10.5€	5%	2000€	100%

Ak cena akcie A klesne o 5 % (z 10 EUR na 9,5 EUR) a pákový efekt je 20, stratíte celú sumu (– 100 %) svojej platby počiatkovej marže, t. j. stratíte 2 000 EUR. Ak cena akcie A klesne o 10 % (z 10 EUR na 9 EUR) a pákový efekt je 20, stratíte svoju počiatkovú platbu vo výške 2 000 EUR a váš poskytovateľ CFD od vás bude požadovať zaplatenie ďalších 2 000 EUR (prostredníctvom tzv. výzvy na dodatočné vyrovnanie - margin call), ak budete chcieť ponechať vašu zmluvu otvorenú.

To znamená, že vaše straty môžu byť väčšie ako vaša platba počiatkovej marže.

Náklady

Okrem ziskov a strát existujú pri CFD rôzne typy nákladov spojených s transakciami. Tieto náklady ovplyvnia skutočnú návratnosť. Medzi takéto náklady patria napríklad provízie účtované poskytovateľmi CFD. Treba si uvedomiť, že niektorí poskytovatelia CFD účtujú celkovú províziu, pričom iní účtujú províziu za každý obchod (t. j. pri otvorení a zatvorení zmluvy).

Náklady súvisiace s obchodovaním s CFD môžu tiež zahŕňať rozdiel medzi nákupnou a predajnou cenou (bid-offer spread), denné a nočné finančné náklady, poplatky za správu účtu a dane (v závislosti od jurisdikcie, v ktorej vy a váš poskytovateľ CFD pôsobíte). Náklady môžu byť náročné na výpočet a môžu prevýšiť hrubé zisky z obchodovania.

Aké sú hlavné riziká investovania do CFD?

CFD sú veľmi riskantné, obzvlášť pri vysokom pákovom efekte (čím väčší pákový efekt, tým vyššie riziko). Nejde o štandardizované produkty. To znamená, že každý poskytovateľ CFD môže mať vlastné podmienky a náklady. Preto vo všeobecnosti nie sú CFD pre väčšinu retailových investorov vhodné.

O obchodovaní prostredníctvom CFD by ste mali uvažovať len vtedy, ak chcete špekulovať, obzvlášť veľmi krátkodobo, alebo ak chcete zaistiť expozíciu vo svojom existujúcom portfóliu, a ak máte rozsiahlu skúsenosť s obchodovaním, najmä na nestálych trhoch, a môžete si dovoliť straty.

Čas hrá proti vám

CFD nie sú vhodné na obchodovanie typu „kúpiť a držať“. Môžu si totiž vyžadovať sústavné sledovanie v priebehu krátkočasového úseku (minúty/hodiny/dni). Už len držanie vašej investície cez noc vás môže vystaviť vyššiemu riziku alebo dodatočným nákladom.

Vaša celková investičná pozícia sa môže veľmi rýchlo zmeniť v dôsledku nestálosti akciových a iných finančných trhov, spolu s mimoriadnym pákovým efektom vašej investície. Zvládnutie takéhoto vystavenia sa riziku si môže vyžadovať okamžitú reakciu alebo zaplatenie dodatočnej marže.

Nemali by ste preto obchodovať s CFD, ak nemáte dostatok času na pravidelné sledovanie svojej investície.

Riziko likvidity

Riziko likvidity ovplyvňuje vašu schopnosť obchodovať. Ide o riziko, že vaše CFD alebo aktíva nebudú môcť byť obchodované v čase, keď vy chcete, aby boli obchodované (s cieľom zabrániť strate alebo dosiahnuť zisk).

Navyše marža, ktorú potrebujete u poskytovateľa CFD udržiavať ako depozit, je prepočítavaná na dennej báze podľa zmien hodnoty podkladových aktív CFD, ktoré držíte. Ak sa v dôsledku prepočítania (precenenia) zníži hodnota marže

v porovnaní s jej hodnotou z prechádzajúceho dňa, bude od vás poskytovateľ CFD požadovať okamžitú hotovostnú platbu s cieľom obnoviť maržovú pozíciu a pokryť straty. Ak nebudete schopný takúto platbu vykonať, poskytovateľ CFD bude môcť uzavrieť vašu pozíciu bez ohľadu na to, či s tým budete súhlasiť, alebo nie. Museli by ste tak pokryť stratu, aj keby cena podkladového aktíva následne stúpala. Existujú aj takí poskytovatelia CFD, ktorí ukončia všetky vaše pozície CFD v prípade, že nemáte požadovanú maržu, a to aj vtedy, keď jedna z týchto pozícií vykazuje pre vás v danej fáze zisk.

Aby ste mohli udržať svoju pozíciu otvorenú, môže sa stať, že budete musieť súhlasiť, aby poskytovateľ CFD vykonal dodatočné platby podľa svojho uváženia (zvyčajne z vašej kreditnej karty), aby ste pokryli príslušné výzvy na dodatočné vyrovnanie. Na rýchlo sa meniacich nestálych trhoch môžete týmto spôsobom veľmi jednoducho vytvoriť vysoký účet na vašej kreditnej karte.

Riziko pákového efektu

Obchodovanie s pákovým efektom znamená, že potenciálne zisky sa znásobujú; to isté však platí aj v prípade strát.

Čím nižšia je požiadavka na maržu, tým vyššie je riziko potenciálnych strát v prípade, že sa trh pohne vo váš neprospech. V niektorých prípadoch môžu byť požadované marže na úrovni len 0,5 %. Treba si uvedomiť, že pri obchodovaní s použitím marže môžu vaše straty prevýšiť počiatočnú platbu a môžete stratiť oveľa viac peňazí, než ste pôvodne investovali.

Limity „proti stratám“

Veľa poskytovateľov CFD ponúka možnosť výberu tzv. limitov „proti stratám“, ktoré majú obmedziť vaše straty. Tieto nástroje automaticky zatvoria vašu pozíciu v momente, keď dosiahne cenovú hranicu podľa vašej voľby. Za určitých okolností sú však limity „proti stratám“ neefektívne, napríklad v prípade náhlych cenových pohybov alebo zatvorenia trhu. Limity „proti stratám“ vás nemôžu vždy ochrániť pred stratami.

Riziko vykonania

Riziko vykonania spočíva v tom, že obchody nemusia byť vždy zrealizované okamžite. Môže napríklad nastať časový posun medzi momentom, keď zadáte objednávku, a momentom, keď bude zrealizovaná. V tomto časovom úseku sa už trh mohol pohnúť vo váš neprospech. To znamená, že vaša objednávka nie je vykonaná za vami očakávanú cenu.

Niektorí poskytovatelia CFD vám umožnia obchodovať, aj keď je trh zatvorený. Treba si uvedomiť, že pri takýchto obchodoch sa ceny môžu veľmi líšiť od uzatváracích cien podkladových aktív. Tento rozdiel môže byť často väčší, ako je pri otvorenom trhu.

Riziko protistrany

Riziko protistrany je riziko, že poskytovateľ vydávajúcí CFD (t.j. vaša protistrana) sa dostane do platobnej neschopnosti alebo nebude schopný plniť svoje finančné záväzky. Ak nie sú vaše peňažné prostriedky riadne oddelené od prostriedkov poskytovateľa CFD a poskytovateľ CFD čelí finančným ťažkostiam, je tu riziko, že nemusíte dostať naspäť finančné prostriedky, ktoré vám patria.

Ako sa môžete chrániť ?

Skôr než spravíte obchodné rozhodnutie, mali by ste si pozorne prečítať svoju dohodu alebo zmluvu s poskytovateľom CFD.

Uistite sa, že rozumiete minimálne nasledovnému:

- nákladom na obchodovanie s CFD s poskytovateľom CFD,
- či poskytovateľ CFD zverejní marže, ktoré robí pri vašich obchodoch,
- ako poskytovateľ CFD stanovuje ceny CFD,
- čo sa stane, ak podržíte svoju pozíciu cez noc,
- či môže poskytovateľ CFD zmeniť alebo prekótovať cenu po tom, ako ste urobili objednávku,
- či poskytovateľ CFD zrealizuje vaše objednávky aj po uzatvorení podkladového trhu,
- či existuje systém ochrany investorov alebo depozitov v prípade, že sa zmluvná strana alebo klient dostane do finančných problémov.

Ak nerozumiete, čo je v ponuke, neobchodujte.

Ďalšie informácie

Vždy skontrolujte, či poskytovateľovi CFD bolo udelené povolenie vykonávať investičné aktivity vo vašej krajine, čo si môžete overiť na internetovej stránke národného regulačného orgánu poskytovateľa CFD.

Zoznam všetkých národných regulačných orgánov a ich internetových stránok je dostupný na:

- internetovej stránke ESMA: <http://www.esma.europa.eu/investor-corner>
- internetovej stránke EBA: <http://www.eba.europa.eu/Publications/Consumer-Protection-Issues.aspx>